

ГЕОГРАФСКА ХРОНИКА

ЈУГОСЛАВИЈА

Географска предавања на нашим Универзитетима у 1931 години. Београд, Универзитет. Летњи семестар: Др. Павле Вујевић, редован професор: Копнене воде (реке, ледници, језера); Динамичка Метеорологија; и Практична вежбања из Метеорологије. Др. Боривоје Ж. Милојевић, редован професор: Регионална Географија (II део); Географски Семинар; Картографска вежбања (Др. Сима Милојевић); и Географске екскурзије. Зимски семестар: Др. Павле Вујевић, редован професор: Копнене воде; Основи Метеорологије; и Практична вежбања из Метеорологије. Др. Боривоје Ж. Милојевић, редован професор: Општа Географија (I део); Географска вежбања; Географски Семинар; Картографска вежбања (Др. Сима Милојевић).

Скопље. Филозофски Факултет. Летњи семестар: Др. Петар С. Јовановић, ванредан професор: Геоморфологија; Европа; Југославија; Географске и картографске вежбе; Географски семинар; и Екскурзије. Др. Војислав Радвановић, ванредан професор: Регионална Географија — Нови Свет; Антропогеографија Балканског Полуострва; Општа Антропогеографија; Проблеми и методе антропогеографских испитивања; Географска вежбања; Географски семинар, (заједно са Др. П. С. Јовановићем); и Географске екскурзије. Зимски семестар: Др. Петар С. Јовановић, ванредан професор: Геоморфологија; Регионална Географија; Југославија; Географска и картографска вежбања; Географски семинар; и Екскурзије. Др. Војислав Радвановић, ванредан про-

фесор: Регионална Географија — Нови Свет; Антропогеографија Балканског Полуострва; Општа Антропогеографија; Проблеми и методе антропогеографског испитивања; Географска вежбања; и Географски семинар (заједно са г. Др. П. С. Јовановићем).

Zagreb, Univerzitet. Ljetni semestar, Šenoa Dr. Milan, redovni profesor: Kraljevina Holandija i njene kolonije; Udružene Države S. Amerike; i Pismene vježbe. Gavazzi Dr. Artur, honorarni profesor: Opća Fiziogeografija; Specijalna Fiziogeografija; i Seminar. Zimski semestar. Šenoa Dr. Milan, redovni profesor: Uvod u gospodarsku geografiju; Geografija Japana; i Pismene vježbe. Gavazzi Dr. Artur, honorarni profesor: Astronomijska geografija; Regionalna geografija; i Seminar.

Ljubljana, Univerzitet. Poletni semestar: Mellk Dr. Anton: Klimatologija; Geografske vaje i Seminar.

Ш. Солдо

Нови топографски и картографски радови Војног Географског Института (стање крајем 1931 год.). На основу тригонометриске триангулације I, II и III реда, коју је Војни Географски Институт извршио делимично до рата (у Сев. Србији) а делимично после рата (у Јужној Србији и Црној Гори), топографски је потпуно изнова премерана цела територија Србије и Црне Горе (око 100.000 км²) на један од најмодернијих начина у размери 1:50000, при чему је нарочита пажња обрађена на то, да се поред осталог на најсавременији могући начин и потпуно на-

учно пронађе, испита, топографски премери и претстави на најрационалнији начин, изохипсама, рељефни облик целе те површине Земљине коре. То је извршено од 1921. до 1928. год. закључно са огромним напорима али и са потпуним успехом. На основу овога премера саставили смо у листовима (секцијама) нову карту тих територија у полиједарској пројекцији, тако да сваки лист претставља трапез оивичен меридијанима и паралелама од по $1\frac{1}{2}^{\circ}$ по географској ширини и по географској дужини. Листови су репродуковани у двапут мањој размери од оригинала тј. у размери 1:100.000. Можемо с правом рећи, да је цела та територија наше земље тек сада претстављена у своје правом, природном облику, који местимично (нарочито у Јужној Србији) и не личи на оно како је то раније приказивано. По богатству материјала, детаљима и тачности морфолошких облика, ова наша карта спада без сумње, у ред најсавременијих карата, о чему су дали своје мишљење и најкомпетентнији страни научници. За специјално изучавање морфологије тих крајева Војни Географски Институт има од сваког листа те карте специјалне отиске само са орографијом и хидрографијом.

За наслеђене крајеве од бивше Аустро-Угарске монархије, ми смо наследили и карте тих крајева, које је у своје време израдио био, чувени тада, бечки Војни Географски Институт. Али пошто су те карте сада доста застареле, како због метода по којима су рађене, тако и због врло много нових објеката, израђених или изграђених, или и поништених од онога доба када су те карте рађене (пре 50 и више година) па до данас, — одлучено је било, да наш Војни Географски Институт што пре приступи реамбулацији тих карата па да местимично, према потреби, изврши и нова мерења, ради довођења у савременост свих картографских података у тим крајевима. Решено је затим, да се и начин претставе рељефа шрафама замени савременим начином, тј. изохипсама (хоризонталама), повученим на мињимално могућој еквиди-

станцији, да листови (секције) буду истих димензија и размера, као и напред споменуте нове карте за територије предратне Србије и Црне Горе, и најзад, да се штампају такође у 4 боје (герип црно, рељеф црвенкастомрко, воде плаво и шуме зелено). Ово је све одлучено ради тога, да би се у што скоријем времену створила једнолика топографска карта целе наше државе у споменутој размери 1:100.000*) а изње затим и генерална, размере 1:200.000 и т. д.

За извршење ове друге своје задаће, Војни Географски Институт је отпочео реамбулацију споменутих старих аустријских карата 1929 године и до сад је успео да изреамбулира површину од близу 90.000 км². На томе смо послу констатовали, да је хоризонтална пројекција основног старог аустр. картографског материјала доста добра, али да су доцније унесене ствари, ради евиденције, уношене без детаља, генералишући их, па чак гдегде и погрешно, као што су нови путеви, нова насеља и т. сл. Све се је то, због тога, морало, за време наше реамбулације, изнова мерити, као и све остале новине, које нису никако ни уношене у аустријске карте. Што се тиче висине и рељефа уопште, констатовали смо, приликом реамбулације аустријских карата, да је рељеф у главном доста добро изражен; али смо местимично наишли и на грубе грешке у висинама, које гдегде досежу и до 100 и више метара, а таквих има доста, мањих још више. Што се тиче детаља морфолошких облика, они су скоро редовно занемарени општом генерализацијом целине рељефа, који је, као што смо већ казали, уопште доста добро и импресионистички изражен шрафама. Све смо те грешке и недостатке морали, при реамбулирању, исправљати и што је могуће више допуњавати, ради

*) Стара размера је 1:75.000 одбачена, као и свуда сада, јер се корак од 75 см више не употребљава ни у војсци за јединицу дужине, и замењена размером 1:100.000.

израде новог издања наше карте 1:100.000 и тих крајева. И поред свију тих наших поправака аустријске карте, ни наше ново издање њено не може бити онако високог квалитета, као што је онај наш нови и потпуно самостални рад на терену Сев. и Јуж. Србије и Црне Горе. То је сасвим и разумљиво, кад се има на уму, да су наше савремене методе рада друкчије од старих, по којима су рађене аустр. карте. Док су они нпр. на 1 км² одређивали, ради претставе рељефа, највише по 18 ката, ми смо их на своје новом премеру имали 200—300 на 1 км².

Ако будемо располагали истим средствима и радном снагом вероватно је, да ћемо у току 1932 и 1933 завршити са реамбуирањем, и, да ћемо затим до 1935 или 1936 г. имати израђене и отштампане све листове (секције) те наше нове савремене топографске карте наше целе државе у размери 1:100.000. Разуме се, да се све што се једне године изради топографски на терену, одмах затим картографски дефинитивно исцртава и спрема за репродукцију и штампу, такође на један од најсавременијих начина.

Саопштио,
Руководилац радова,
Начелник
Војног Географског Института,
Геодетски Бенерал,
С. Бошковић

Геолошки Институт Краљевине Југославије. У мају месецу 1931 године отпочео је свој рад новоосновани Геолошки Институт Краљевине Југославије као самостална, државна, научна установа под врховном управом Министарства просвете.

Задатак овог института је: 1) Опште, систематско проучавање, по утврђеном плану и методама савремене науке, тла и дубљих делова земље Краљевине Југославије; 2) Студија и израда детаљних геолошких карата целе земље и појединих крајева; 3) Израда тачне прегледне геолошке карте већег размера целе државе; 4) Израда детаљних геолошких карата већег раз-

мера оних делова Краљевине који су од нарочитог економског значаја и интереса; 5) Геолошка испитивања и саветовања у геолошко-рударском погледу, и за рударску статистику; 6) Хидрогеолошка испитивања подземних вода с нарочитим обзиром на потребе снабдевања здравом пијаћом водом појединих насеља; 7) Испитивање и каптирање минералних и топлих извора; 8) Геолошко и хидро-геолошко испитивање подземних токова и вода у карсту; 9) Испитивање земљишта у погледу мелиоризације; 10) Геолошке студије терена у вези са конструктивним радовима као што су канали, железничке пруге, тунели, регулација водених токова, исушивање подводних области, мелиоризација земљишта у економском погледу, мелиоризација земљишта у здравственом погледу, зидање тешких грађевина и мостова, разне врсте дренажа итд.; и II) Израда прегледне, студија и израда детаљних агрогеолошких и педолошких карата целе земље. Једном речју, Институт је дужан давати мишљења по потребама, појединих државних, као и по молби приватних установа и појединаца, по свима питањима која су у вези са задатком Института.

Институтом управља Директор. Он распоређује посао подручном особљу и одговара за целокупан рад Института. Особље Института је стручно, административно и помоћно. Стручно особље чине геолози којих је у овој години било 8. Институт има једног административног чиновника, једног лаборанта и једног служитеља за сада; према потреби овај се број може повећати. Поред сталног стручног особља у овој години уз Институт су сарађивала разна стручна лица са Универзитета и из других научних установа као сарадници Института. При Геолошком Институту Краљевине Југославије постоји као саветодавно тело Геолошки Комитет Краљевине Југославије. Овај комитет даје генералне директиве за рад у Институту. Комитет даје мишљење који ће се радови и у коме обиму према државним потребама изводити. Геолошки Ин-